

পৰিলক্ষিত হয়। উপন্যাসখনৰ প্ৰকাশভংগীৰ সতে চাৰ্লচ ডিকেঙ্গৰ ডেভিড
 কপাৰফিল্ডৰ প্ৰকাশভংগীৰ সাদৃশ্য আছে। ডিকেঙ্গ বৰদলৈৰ ইমান প্ৰিয় আছিল
 যে তেওঁৰ দৰে উপন্যাসখনৰ কাহিনীভাগ নায়কৰ মুখেৰে বিবৃত কৰাইছে। অৱশ্যে
 প্ৰকাশভংগীৰ বাহিৰে কাহিনীগত বা চৰিত্ৰগত সাদৃশ্য ডিকেঙ্গৰ উপন্যাসৰ লগত
 তেনেই কম। ইয়াৰ পৰিৱৰ্তে নিৰ্মল ভকতৰ কাহিনীভাগৰ লগত ইংৰাজ কবি
 টেনিচনৰ এনক আৰ্ডেনৰ (Enoch Arden) কাহিনীৰ সাদৃশ্যহে অধিকভাৱে
 পৰিলক্ষিত হয়। এনক আৰ্ডেন টেনিচনৰ এখনি দীঘলীয়া কাব্য। ইয়াৰ কাহিনী
 অনুসৰি নায়িকা এনি-লিৰ প্ৰণয়-প্ৰাৰ্থী দুজন— এনক আৰ্ডেন আৰু ফিলিপ। এনকে
 সাহস কৰি এনিক বিয়াৰ প্ৰস্তাৱ আগবঢ়োৱাত দুয়োৰে বিয়া হ'ল। লাজকুৰীয়া ফিলিপ
 অবিবাহিত হৈ থাকিল। ভাগ্যৰ সন্ধানত এনকে চীনদেশলৈ বেপাৰ কৰিবলৈ গ'ল
 আৰু প্ৰচুৰ ধন-সোণ গোটাই উভতি আহোঁতে জাহাজখন দুৰ্ঘটনাত পতিত হৈ এনকৰ
 কোনোৰকমে প্ৰাণ ৰক্ষা পৰে। এটা নিৰ্জন দ্বীপত সুদীৰ্ঘ দহ বছৰ কাল অতিবাহিত
 কৰি ভাগ্যক্ৰমে আন এখন জাহাজ পাই স্বদেশলৈ ঘূৰি আহে। ইফালে এনি-লিয়ে
 এনকৰ বাবে কেইবাবছৰো বাট চাই হতাশ হৈ নীৰৱ প্ৰেমিক ফিলিপক বিয়া কৰাই
 নতুন সংসাৰ আৰম্ভ কৰে। এই কথা এনকে জানিব পাৰি এদিন ছদ্মবেশেৰে সিহঁতৰ
 সংসাৰ চাই আহে, কিন্তু সিহঁতক নিজৰ পৰিচয় দি অশান্তি দিবলৈ ভাল নাপালে।
 দীৰ্ঘদিনীয়া শাৰীৰিক কষ্ট আৰু হতাশাই সোনকালে এনকক মৃত্যুৰ দুৱাৰদলিলৈ
 ঠেলি দিলে। এনক আৰু ফিলিপে মিৰিয়াম নামৰ বুঢ়ীগৰাকীৰ পৰা এনকৰ প্ৰকৃত
 পৰিচয় জানিব পাৰি শোক প্ৰকাশ কৰে আৰু এনকৰ অন্ত্যেষ্টিক্ৰিয়াতো যোগ
 দি তেওঁৰ উপযুক্ত সৎকাৰৰ ব্যৱস্থা কৰে।

টেনিচনৰ কাব্যৰ এনক, এনি আৰু ফিলিপৰ চৰিত্ৰ বৰদলৈৰ চৰিত্ৰ নিৰ্মল,
 ৰূপহী আৰু অনিৰাম। বৰদলৈৰ উপন্যাসৰ ব্যৰ্থ প্ৰেম নিৰাশাবাদত শেষ নহয়।
 সেয়ে তেওঁ ৰূপহীৰ প্ৰেমৰ পৰা বিচ্যুত হৈ পৰা নিৰ্মলক মৃত্যুবৰণ কৰিব দিয়া
 নাই; পাৰলৌকিক সুখ-শান্তিৰ বাবে বৈষ্ণৱ সত্ৰত আদৰ্শ সেৱকৰূপে যোগ দিয়াইছে।

উপন্যাসখনত অইন এখন পশ্চিমীয়া উপন্যাসৰ প্ৰভাৱো লক্ষ্য কৰিব পাৰি।
 সেয়া হৈছে মেৰী কৰেলীৰ মাস্টাৰ খ্ৰীষ্টিয়ান নামৰ ধৰ্মমূলক উপন্যাসখন। বিশেষকৈ
 বৰদলৈৰ উপন্যাসখনৰ শেষৰ অধ্যায় তিনিটাত কৰেলীৰ উপন্যাসখনৰ প্ৰভাৱ
 বাৰুকৈয়ে পৰিলক্ষিত হয়। বৰদলৈৰ উপন্যাসখনত সংযোজিত সপোন, ধৰ্মতত্ত্ব,
 প্ৰায়শ্চিত্ততত্ত্ব আদিৰ লগত মেৰী কৰেলীৰ উপন্যাসখনৰ সপোন, ধৰ্মতত্ত্ব বা
 প্ৰায়শ্চিত্ত বিধানৰ সৈতে গভীৰ সাদৃশ্য আছে। সেইদৰে বৰদলৈৰ উপন্যাসখনৰ
 চৰিত্ৰ- ৰূপায়ণত, বিশেষকৈ নিৰ্মলৰ দুখ-দুৰ্দশাৰ সময়ত নিৰুদ্ভিগ্ন আৰু স্থিতপ্ৰজ্ঞ
 ৰূপ ধাৰণৰ আঁৰত শ্যেইক্ছপীয়েৰৰ নাটৰ চৰিত্ৰৰ প্ৰভাৱ অনুমান কৰিব পাৰি।

এই ক্ষেত্ৰত তেওঁ গীতাৰ দ্বাৰা অনুপ্রাণিত হোৱা বুলিও ক'ব পাৰি।^১ এনেদৰে বৰদলৈৰ নিৰ্মল ভকতত প্ৰাচ্য-পাশ্চাত্যৰ অনেক গ্ৰন্থৰ প্ৰভাৱ পৰিছে যদিও, উপন্যাসখনে স্বকীয় ৰূপ হেৰুওৱা নাই।

বৰদলৈৰ উপন্যাসৰ ভাষা সহজ-সৰল, পোনপটীয়া আৰু যথার্থ ভাৱ প্ৰকাশক। তেওঁৰ অইনকেইখন উপন্যাসৰ গঠন-ৰীতিৰ লগত নিৰ্মল ভকতৰ নিৰ্মাণ-কৌশলৰ কিছু পাৰ্থক্য আছে। এইখনৰ বৰ্ণনা-ৰীতিত তেওঁ আত্মজীৱনীমূলক পদ্ধতি অৱলম্বন কৰি পাঠকৰ সতে পোনপটীয়া সম্বন্ধ স্থাপন কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। এইক্ষেত্ৰত অৱশ্যে এটা বিজুতি ঘটা পৰিলক্ষিত হৈছে। নিৰ্মলে সমগ্ৰ কাহিনী নিজ মুখে বৰ্ণাইছে, কিন্তু শেষৰ পিনে এই পদ্ধতি পৰিত্যাগ কৰি লেখকে তৃতীয় পুৰুষত বৰ্ণনা কৰিব লগীয়া হৈছে। কাৰণ নিৰ্মলৰ মৃত্যুৰ পিছত প্ৰথম পুৰুষত ঘটনা বৰ্ণনা কৰাৰ অৱকাশ নোহোৱা হৈছে। এনে ধৰণৰ সৰু সুৰা ক্ৰুটি থাকিলেও অৱশ্যে তেওঁৰ ৰচনা-ৰীতিত জটিলতা নাই, সহজ আৰু সম পদক্ষেপত কাহিনী অগ্ৰসৰ হৈছে। বৰদলৈৰ গদ্য-ৰীতি অসমীয়া জতুৱা ঠাচ, উপমা-পটন্তৰৰ দ্বাৰা সমৃদ্ধ। অনেক সময়ত তেওঁৰ বৰ্ণনা চিত্ৰধৰ্মীও হৈ পৰিছে। তেওঁৰ বাক্য সাধাৰণতে চুটি চুটি; দীঘলীয়া বাক্যও দেখা যায় যদিও সেইবোৰ উপমা, খণ্ডবাক্যৰ প্ৰয়োগেৰ মনোগ্ৰাহী হৈ পৰিছে। অৱশ্যে ঠায়ে ঠায়ে দুই-এটা বঙলুৱা শব্দৰ প্ৰয়োগ আৰু ইংৰাজী বাক্য ৰীতিৰ ঠাচ পৰিলক্ষিত হয়। বিদেশী সাহিত্যৰ আৰ্হি আৰু প্ৰেৰণা লৈ বৰদলৈয়ে অসমীয়া ভাষাত নতুন সাহিত্যৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰি গ'ল।^২ তেওঁৰ ৰচনাত সাধুকথাৰ ভাষাৰ আড়ম্বৰহীনতা সততে চকুত পৰে। বৰদলৈৰ গদ্য-ৰীতি উত্তৰ-পুৰুষসকলৰ বাবে অনুকৰণীয় আৰু প্ৰেৰণাময়। সামৰণিত ক'ব পাৰি, অসমীয়া ঐতিহাসিক উপন্যাস জগতত ৰজনীকান্ত বৰদলৈৰ আসন যাউতিয়ুগীয়া হৈ থাকিব। ●